

NKR nivå 5.1

90 studiepoeng

deltid 2 eller 3 år

Fleksibel fagskoleutdanning - nettbasert med samlinger

Studieplan for fagskolestudiet

Grøntanleggsforvaltning

-med hageplanlegging, skjøtsel og ledelse

Norges grønne
fagskole

væa

Endringslogg

Dato	Endringsbeskrivelse	Produsent	Versjon
06.11.2017	Versjon klar for sakkyndig komite	Liselott Lindfors Anne Bakken	0.9.1
20.12.2017	Versjon klar for godkjenning i fagskolestyret	Liselott Lindfors Anne Bakken	1.0.0
05.01.2018	Studieplan godkjent i fagskolestyret	Liselott Lindfors Anne Bakken	1.1.0
09.03.2018	Endret emnekoder	Anne Bakken	1.1.1
26.04.18	Revidert litteraturliste for 18 /19	Anne Bakken	1.1.2
01.06.18	Tydeliggjort rammer rundt eksamen i bedriftsledelse etter krav fra Mesterbrevnemda	Anne Bakken	1.2.0
26.06.18	Fra fagskolepoeng til studiepoeng. Endret tittel etter endt studium. Endret til ett arbeidskrav per modul.	Anne Bakken	2.0.0
24.08.18	Endring av timetall på modulen bedriftsledelse	Anne Bakken	2.0.1
25.04.19	Revidert informasjon om arbeidskrav, opptak ved forbehold samt realkompetansekrav	Anne Bakken	2.0.2
02.05.19	Lagt inn litteraturliste for 19 /20	Anne Bakken	2.0.3
07.05.2019	Revidert 5 emnelub jamfør innspill fra faglærerteamet etter vurdering av første studieløp	Anne Bakken	2.0.4
28.05.19	Lagt inn tekst om bærekraft	Liselott Lindfors Anne Bakken	2.0.5
12.06.19	Endret tekst om nettbasert undervisning	Anne Bakken	2.0.6

NOKUT¹ godkjente Veia som tilbyder av studier innen fagområdet Grønne design- og miljøfag våren 2012. Denne akkrediteringen gjør at Veia kan opprette og revidere studier ved å følge fagskolens godkjente rutinebeskrivelse for dette innenfor det nevnte fagområdet.

Studiet er godkjent av Lånekassen.

Norges grønne fagskole – Veia
Moelv, 12.06.2019

¹ Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen.

Innhold

Del 1 – fellesfaglig informasjon.....	4
INNLEDNING	4
GRØNTANLEGGSFORVALTNING - ET STUDIUM MED FOKUS PÅ BÆREKRAFT	5
OVERORDNET LÆRINGSUTBYTTE.....	5
Kunnskap	5
Ferdigheter	6
Generell kompetanse	6
OPPTAKSKRAV	7
TITTEL	7
INNHold I STUDIET.....	8
ORGANISERING OG ARBEIDSFORMER.....	9
Bruk av læringsplattform.....	10
VITNEMÅL	11
Karakterskala.....	11
INTERNASJONALT	12
LITTERATUR OG TEKNISK HJELPEMIDDEL	12
Del 2 – emnebeskrivelser	13
MODUL I: HAGEPLANLEGGING.....	13
Emne 1: Hageplanlegging.....	13
Emne 2: Vegetasjonslære.....	17
Emne 3: Tekniske fag.....	19
MODUL II: SKJØTSEL OG DRIFT AV UTEOMRÅDER.....	21
Emne 4: Drift og vedlikehold.....	21
Emne 5: Skjøtsel av vegetasjon.....	23
Emne 6: Ressursplanlegging.....	25
MODUL III: BEDRIFTSLEDELSE.....	27
Emne 7: Organisasjon, ledelse og administrasjon.....	27
Emne 8: Økonomistyring og etablering.....	29
Emne 9: Salg og markedsføring.....	32
EKSAMEN.....	34
Vedlegg.....	35
REALKOMPETANSEVURDERING VERSJON 25.04.19.....	35
LITTERATURLISTE 2019 2020.....	37

Del I – fellesfaglig informasjon

Innledning

Grøntanleggsforvaltning er en høyere yrkesfaglig utdanning på 90 studiepoeng. Studentene har etter endt studium spesialkompetanse innen planlegging og forvaltning av privathager og andre mindre grønntanlegg og i tillegg til kompetanse innen ledelse av slikt arbeid og ledelse av mindre bedrifter. Anleggsgartnere som har gjennomført studiet, har ervervet Bedriftsledelse, som likestilles med fagområdet bedriftsledelse i mesterutdanningen. Les mer om dette under studieplanens del 2, bak i studieplanen.

Studiet het tidligere Park- og hagedrift, men skiftet navn i 2017. Studiet ble da omarbeidet og består nå av tre moduler som tilbys nettbasert med samlinger, noe som gjør studiet mer fleksibelt. Grøntanleggsforvaltning, modul I omfatter hageplanlegging, vegetasjonslære og tekniske fag, modul II omhandler skjøtsel og drift av uteområder samt ressursplanlegging og modul III tilsvarer mesterutdanningens fagområde bedriftsledelse.

Etter endt utdanning har studenten kunnskaper om:

- ✿ markedsføring, økonomi og ledelse
- ✿ hageplanlegging
- ✿ forvaltning av uteområder

Innholdet på studiet har tre hovedretninger: Hageplanlegging, forvaltning av grønntanlegg og bedriftsledelse innen gartner- og anleggsgartnerbransjen. Disse tre hovedretningene gir deg som student en sterk faglig basis som fagskolekandidat innen Grøntanleggsforvaltning.

Studiet retter seg mot gartnere, anleggsgartnere eller andre med realkompetanse som vil arbeide med planlegging- og skjøtelsoppdrag eller vil ha kompetanse til å lede arbeid innen tilsvarende område.

Norges grønne fagskole – Vea utarbeidet i 2006 fagskoleutdanning Park- og hagedrift for anleggsgartnere og gartnere. Vea har utviklet park- og hagedriftsstudiet i samarbeid med bransjen for å kvalitetssikre at studiet har nødvendige yrkesrelevans og bransjeforankring. I 2017 ble studiene ved Vea revidert til å tilbys som nettbaserte studier med samlinger for å øke fleksibiliteten, og Park- og hagedriftsstudiet fikk navnet Grøntanleggsforvaltning og er nå på 90 studiepoeng. Studiet består av de tre modulene Bedriftsledelse, Skjøtsel og drift av uteområder og Hageplanlegging. De to siste modulene kan gjennomføres som selvstendige studier, hver på 30 studiepoeng. Dersom man ønsker å gjennomføre begge de to sistnevnte modulene, men ikke ønsker bedriftsledelsesmodulen, kan man oppnå 60 studiepoeng ved å velge studiet Planlegging og skjøtsel av grønntanlegg.

Grøntanleggsforvaltning - et studium med fokus på bærekraft

Vea er en miljøfyrtårn-sertifisert fagskole. Dette innebærer at fagskolen bidrar til et mer miljø- og klimavennlig samfunn. Det jobbes opp mot [FN sine 17 bærekraftsmål](#) både i driften av skolen og i undervisningen. Ved å legge vekt på bærekraft i undervisningen, håper Vea å bidra til økt bærekraftstankegang i bransjene og dermed et mer miljø- og klimavennlig Norge.

Ved å gjennomføre denne utdanningen, vil du tilegne deg nødvendig kompetanse til å kunne foreta mer bærekraftige valg i utførelsen av dine arbeidsoppgaver.

Grøntanleggsforvaltning tar for seg temaer som hører inn under FNs 17 bærekraftsmål. Studiet har fokus på å gjøre byer og bosettinger trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, blant annet gjennom å lære om hvordan man kan verne kultur- og naturarv. Trygge, inkluderende og lett tilgjengelige grøntområder er en annen viktig aspekt som behandles.

På dette studiet får du kompetanse som er relevant for sysselsetting og anstendig arbeid. Studiet har også fokus på bedre utnyttelse av ressurser og bærekraftige løsninger. (Jamfør FNs mål 4.4-8.4- 11.4 og 11.7)

Etter endt utdanning vil du ha tilegnet seg kompetanse til å bidra med å oppfylle disse målene.

Overordnet læringsutbytte

Kunnskap

- ✿ Kandidaten har kunnskap om grunnleggende metoder, teknikker og prinsipper innenfor design og prosjektering av utomhusområder med fokus på bærekraftige og funksjonelle løsninger, samt ivaretagelse gjennom tilpassede og tilrettelagte skjøtselsplaner.
- ✿ Kandidaten har kunnskap om begreper og digitale planleggings- og prosjekteringsverktøy som anvendes innenfor design og skjøtselsplanlegging av utomhusområder.
- ✿ har kunnskap om plantematerialer og deres krav til klimatiske, stedlige og fysiologiske utfordringer knyttet til vegetasjonsbruk i utomhusanlegg.
- ✿ Kandidaten har innsikt i relevant lovverk, standarder og kontrakter knyttet til design, materialbruk samt vedlikehold av grønntanlegg.
- ✿ Kandidaten har bransjekunnskap innenfor stilhistorie, etablering, beplantning, anlegning og vedlikehold av utomhusområder.
- ✿ Kandidaten kan oppdatere sin kunnskap innen design og grønntanleggsforvaltning, blant annet gjennom bruk av faglitteratur, digitale- og nettbaserte løsninger.
- ✿ Kandidaten forstår betydningen av biologisk mangfold, bærekraftige løsninger og materialvalg innenfor design, drift og skjøtsel.

- ✿ Kandidaten forstår behovet for å skape uterom i forhold til rekreasjon og universell utforming for ulike målgrupper, og hvilke krav samfunnet stiller til en bedrift i grøntanleggssektoren.
- ✿ Kandidaten har kunnskap om hvordan etablere, lede, drifte og avvikle en bedrift.

Ferdigheter

- ✿ Kandidaten kan anvende grøntfaglig kunnskap for å identifisere utfordringer og muligheter innenfor design og grøntanleggsforvaltning og deretter benytte dette til å utforme funksjonelle planer innen design, drift og skjøtsel.
- ✿ Kandidaten kan anvende manuelle og digitale verktøy til utarbeidelse av hensiktsmessige drifts-, skjøtsels- og hageplaner.
- ✿ Kandidaten kan finne relevant informasjon til grøntanleggsbransjen fra rapporter, fagblader, kurs og informasjonsinstanser for å kunne løse problemstillinger og holde seg faglig oppdatert.
- ✿ Kandidaten kan utøve arbeidsledelse gjennom å planlegge, informere, veilede og instruere medarbeidere i grøntanleggsforvaltning på en hensiktsmessig måte.
- ✿ Kandidaten kan innenfor forvaltning av utomhusområder kartlegge en situasjon og identifisere tekniske og ledelsesmessige- problemstillinger og behov for iverksetting av tiltak.
- ✿ Kandidaten kan etablere egen bedrift knyttet til design og vedlikehold av mindre uteområder

Generell kompetanse

- ✿ Kandidaten har forståelse for faktorer og prinsipper som øker kvalitet og funksjonalitet i hele prosessen fra ideskisse til ferdig plan og beskrivelse av utomhusanlegg.
- ✿ Kandidaten har utviklet en etisk grunnholdning i forhold til opplysninger og annen informasjon han får kjennskap til i kontakt med oppdragsgiver.
- ✿ Kandidaten kan designe mindre uterom for utvalgte målgrupper med fokus på rekreasjon, miljøhensyn, og universell utforming, kan utarbeide drift- og skjøtselsplaner for de samme områdene og kan planlegge og lede drift og skjøtselsarbeid.
- ✿ Kandidaten kan bygge relasjoner med relevante aktører i grøntbransjen.
- ✿ Kandidaten har opparbeidet generell lederkompetanse som kan komme til anvendelse i drift av egen bedrift eller som ansatt i lederposisjoner i andre forretninger i grøntbransjen.
- ✿ Kandidaten har utviklet kvalitetsbevissthet, miljøbevissthet, samt ansvarlighet i drifts- og personalledelse av en bedrift innenfor utforming og forvaltning av utomhusanlegg.

- ✿ Kandidaten kan bruke digitale verktøy for å forenkle planleggingsprosessen ved utarbeidelse av relevante planer for uterom.
- ✿ Kandidaten kan utvikle, lede og drive egne eller andres prosjekter, avdelinger eller virksomhet knyttet opp mot design, drift og skjøtsel.

Opptakskrav

Fagskoleutdanning er høyere yrkesfaglig utdanning og ligger på nivå over videregående opplæring jamfør fagskoleloven §4.

Opptakskrav til studiet er fullført og bestått videregående opplæring jamfør Fagskoleloven §16 og Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Norges grønne fagskole – Vea, kap.2.

- ✿ Vg3 gartnernæring eller
- ✿ Vg3 anleggsgartnerfaget
- ✿ Tilsvarende utdanning etter tidligere utdanningsreformer
- ✿ Realkompetansevurdering

Realkompetansevurdering: Søkere som ønsker realkompetansevurdering må ta kontakt med fagskolen for veiledning. Se utfyllende opplysninger om realkompetanse i vedlegg til studieplanen. Det vises for øvrig til Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Norges grønne fagskole – Vea kapittel 2 som er å finne på fagskolens hjemmeside.

Betinget opptak: Fagskolen kan ta opp studenter med forbehold dersom det foreligger dokumentasjon på at søkeren vil oppfylle opptakskriteriene før andre semester starter.

Jobb og karrieremuligheter

Etter å ha fullført og bestått studiet kvalifiserer du blant annet for:

- ✿ arbeid som arbeidsleder eller ansatte i stat og kommune, for eksempel kommunens tekniske etat- parkavdelingen
- ✿ jobb som grønt-faglig rådgiver i ulike etater
- ✿ arbeid med å bistå hagesenterkunder med planlegging av mindre grøntområder
- ✿ å drive som selvstendig næringsdrivende med planlegging av hager og andre mindre grøntanlegg og/eller skjøtsel og drift av grøntanlegg som spesialfelt
- ✿ arbeide som driftsoperatør/driftsleder i en privat eller offentlig virksomhet

Tittel

Etter fullført studium oppnås tittelen Fagskolekandidat grøntanleggsforvaltning.

Innhold i studiet

I tabell I under gis en oversikt over studiets moduler, emner og omfang. En modul er en samling emner som til sammen utgjør 30 studiepoeng. I tillegg vises fordelingen mellom studentarbeidstimer som er egenarbeidstid, studiepoeng og undervisningstimer som gis av fagskolen.

Stedbasert undervisning krever fysisk oppmøte på oppgitt studiested. Den nettbaserte undervisningen gis i ulike former for nettundervisning og er undervisningsopplegg studenten kan følge hjemmefra.

Det totale antall arbeidstimer på studiet blir 3000 timer à 45 minutter. Dette oppfyller NOKUTs krav til ett og et halvt års studium med 90 studiepoeng på minimum 2250 arbeidstimer à 60 minutter.

Timene i tabellene er oppgitt i 45-minutters timer.

Tabell I.

Emner	Emnekode	Stedbasert under- visning	Nettbasert under- visning	Student- arbeids- timer	Totalt	studie- poeng
Modul I: Hageplanlegging						
Hageplanlegging	GFT 401	112	90	430	632	20
Vegetasjonslære	GFG 101	45	40	108	193	5
Tekniske fag	GFT 101	35	40	100	175	5
Sum		192	170	638	1000	30
Modul II: Skjøtsel og drift av uteområder						
Drift og vedlikehold	GFT 301	72	93	335	500	15
Skjøtsel av vegetasjon	GFG 201	48	62	230	340	10
Ressurs- planlegging	GFM 101	24	31	105	160	5
Sum		144	186	670	1000	30
Modul III: Bedriftsledelse						
Organisasjon, ledelse og administrasjon	BLM 200	30	60	243	333	10
Økonomistyring og etablering	BLM 300	46	90	364	500	15
Salg og markedsføring	BLM 100	20	40	107	167	5
Sum		96	190	714	1000	30

Sum hele studiet		432	546²	1892	3000	90
-------------------------	--	------------	------------------------	-------------	-------------	-----------

Organisering og arbeidsformer

Studiet er nettbasert med både nettsamlinger og stedbaserte samlinger. Modul I og II har 3-dagers samlingsuker. Modul III har 2-dagers samlinger.

Det legges opp til arbeidskrav i de ulike emner, se omtale under vurdering.

Hver samlingsuke har individuell timeplan. Den samlingsbaserte undervisningen vil dels foregå ved tradisjonell klasseundervisning, dels ved gruppearbeid, befaringer/ekskursjoner, veiledning og praksis.

Nettundervisningen vil foregå mellom samlingene for å ivareta faglig input, dialog, veiledning og fremdrift. Det vil bli avholdt nettmøter på tidspunkter avtalt med klassen og oppgaver og lærestoff vil være tilgjengelig i Læringsplattformen. Det benyttes både synkrone (hele klassen samtidig) og asynkrone (en til en) samarbeidsverktøy. Besvarelser og tester leveres inn og vurderes. Veiledning vil bli gitt via læringsplattformen, e-post, Skype eller andre digitale verktøy.

For å følge den nettstøttede undervisningen og gjennomføre innlevering av obligatoriske oppgaver, forutsettes det at studenten har grunnleggende ikt-kunnskaper, herunder kjennskap til et tekstbehandlingsprogram. Studentene gis nødvendig opplæring i bruk av læringsplattform og oppgaveskriving ved studiestart.

Det vil være kontakt mellom studentene og en av faglærerne fra Veia minimum en gang pr. uke og studentene vil ha tilgang til brukerstøtte gjennom hele studiet.

Studiet tilsvarer 90 studiepoeng og er delt inn i tre moduler à 30 studiepoeng:

- ✿ Modul I: Hageplanlegging
- ✿ Modul II: Skjøtsel og drift av uteområder
- ✿ Modul III: Bedriftsledelse

For å få den helhetlige kompetansen og tittelen fagskolekandidat grøntanleggsforvaltning, må studenten gjennomføre alle tre modulene. Modulene kan gjennomføres i selvvalgt rekkefølge. Det kan være en fordel å ta modulene i nummererte rekkefølge for å få en god forståelse for faget før bedriftsledelse gjennomføres.

Studiested: Studiet gjennomføres med samlinger på Norges grønne fagskole – Veia.

² Ca 25% av timene går til veiledning. Dette gjennomføres etter avtale mellom faglærer-student. Se mer om veiledning under arbeidskrav og eksamen.

Bruk av læringsplattform

Fagskolen benytter Skooler og Klassenotatblokk i OneNote til å formidle informasjon, som digitalt læremiddel, for å administrere innleveringer, gjennomføre nett-tester og annet.

Responstid og tilbakemeldinger:

- Gjeldende responstid er 48 timer
- Tidspunkt lærer ikke er tilgjengelig for respons, tydeliggjøres for studentene ved studiestart.
- Frist for vurdering og tilbakemelding på arbeidskrav er 3 uker
- Mindre øvingsoppgaver: Avhengig av omfang, men kortere enn tre uker.

Arbeidskrav og eksamen

Vurdering

Formålet med vurdering er å vise i hvilken grad studenten har nådd læringsutbyttet. Ved vurderingen legges følgende til grunn:

- ✿ Læringsutbyttebeskrivelsene slik de er fastsatt i hvert emne
- ✿ Studentenes helhetlige kompetanse målt opp mot overordnet læringsutbytte

Arbeidskrav

Et arbeidskrav er en individuell oppgave som studenten skal løse. Arbeidskravet må være godkjent for å kunne gå opp til eksamen jmf. Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Norges grønne fagskole – Veia kapittel 3, § 3-4. Dersom flere emner inngår i et arbeidskrav, skal alle emner være bestått for at arbeidskravet regnes som bestått.

Det fastsettes en tidsramme pr student for veiledning på arbeidskrav. Veiledning kan gis via Skype, OneNote eller mail.

Arbeidskravet skal måle læringsutbytte i emnene og vurderes med karakter. Karakteren følges av en skriftlig vurdering som har til hensikt å informere om hvordan studentens kompetanse kan forbedres.

Det legges opp til to tverrfaglige arbeidskrav; et for modul en og et for modul to. Dette er fordypningsoppgaver hvor studenten i hovedsak arbeider hjemme med veiledning fra faglærere. Oppgavene er utformet som en case. I tillegg gjennomføres arbeidskrav for modul tre. Det gis karakter i hvert hovedemne som inngår i arbeidskravet. Arbeidskravet skal løses individuelt og studenten arbeider med oppgaven fortløpende gjennom studiet.

Les mer om arbeidskrav under del 2 i studieplanen.

Eksamen

Eksamen skal måle i hvor stor grad studenten har tilegnet seg studiets overordnede læringsutbytte og det gis en samlet slutt karakter for studiet.

Eksamen er en individuell fordypningsoppgave. Rammene for eksamensoppgaven gis ved studiestart. Det legges opp til at oppgaven utføres vesentlig i en to-ukersperiode etter siste

samling, hvor veiledning fra faglærere gis. Det bør gjøres avtale mellom lærer og student som fastsetter veiledningstid, hvordan og når denne tidsrammen skal benyttes.

Oppgaveområde fastsettes første semester.

Eksamen modul 3: Det gjennomføres en egen 5-timers skriftlig eksamen i bedriftsledelse. I tillegg er modulen en del av studiets eksamen.

Les mer om studiets eksamen i del 2.

Sensur

Studentene skal sikres upartisk vurdering jamfør Fagskoleloven. Det oppnevnes ekstern sensor som skal vurdere avsluttende eksamen sammen med intern sensor. I de tilfeller intern og ekstern sensor ikke er enige om karakteren, er det ekstern sensors vurdering som vektlegges mest. Studenten kan klage på sensur jamfør Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Norges grønne fagskole – Veia kapittel 3.

Det er en fordel at sensor har pedagogisk kompetanse i tillegg til den faglige kompetansen. Dette er ikke et absolutt krav, da det for vurdering av enkelte emner kan være mer relevant å hente inn sensorer som har oppdater kunnskap og kompetanse fra yrkeslivet.

For å sikre at sensor har tilstrekkelig kompetanse til å vurdere, gir fagskolen veiledning ved behov.

Vitnemål

Ved utstedelse av vitnemål vil følgende opplysninger bli gitt

- ✿ Eksamenskarakterer
- ✿ Studiets emner med karakter
- ✿ Overordnet læringsutbytte for studiet
- ✿ NKR³-nivå
- ✿ Antall studiepoeng
- ✿ Tittel

Karakterskala

Det brukes bokstavkarakterer. Til grunn for karakterfastsetting vises til generelle, kvalitative beskrivelser fastsatt av Universitets- og høyskolerådet 6. august 2004, revidert 23.juni 2011.

Tabell 2

³ Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring

Symbol	Betegnelse	Generell, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	Meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	God	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	Nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstiller minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstiller de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

Internasjonalt

Et av Veas overordnede mål er å ha faglig utviklende samarbeid med nasjonale og internasjonale miljøer. Veia er tilknyttet et spennende europeisk nettverk, FLORNET, www.flornet.eu. Det samarbeides om utplassering av studenter og lærere, deltagelse på ulike seminarer, workshops og mye mer.

Som student på Veia kan du få mulighet til å benytte dette nettverket til egen faglig utvikling gjennom deltakelse i internasjonale aktiviteter eller utplassering hos en av våre partnere. Fagskolen legger til rette for at studenter fra andre land også kan hospitere på Veia. De vil da delta i undervisningen i den av Veas klasser som har relevant studieinnhold. Undervisningen den aktuelle perioden vil foregå på norsk/engelsk og aktivitetene tilpasses dette.

Dette er aktiviteter som både studenter og lærere opplever som en berikelse for læringsmiljøet. I tillegg er det en unik mulighet for å knytte til seg et internasjonale kontakter og nettverk.

Litteratur og teknisk hjelpemiddel

Se litteraturliste bak i studieplanen. Litteraturlisten kan bli revidert før studiestart, og litteratur bør derfor ikke kjøpes inn før etter samtale med faglærere.

Studiet vektlegger at studentene selv kan hente fagstoff gjennom bruk av biblioteksdata-baser, tidsskrifter, på internett og i fagbøker. Studentene må disponere egen bærbar PC. Mac er ikke kompatibelt med anbudsbehandlingsprogrammet Fokus anbud som benyttes på studiet. Det anbefales derfor bruk av annen PC.

Del 2 – emnebeskrivelser

Modul I: Hageplanlegging

Emne I: Hageplanlegging

Informasjon om emnet	
Emnekode:	GFT401
Omfang:	202 Undervisningstimer 430 Studentarbeidstimer
Antall studiepoeng:	20
Undervisningsform og læringsaktiviteter:	Forelesninger, nettundervisning, oppgaver og veiledning.
Type arbeidskrav:	Det gis et tverrfaglig arbeidskrav i hver modul. Emnet hageplanlegging inngår i arbeidskravet for modulen hageplanlegging. Oppgaven består i utforming av hageplaner med vegetasjon og tekniske løsninger på et definert areal. Arbeidskravene er fordypningsoppgaver det arbeides med gjennom studiet med veiledning fra faglærerne. Ved evaluering av arbeidskravene, får hvert emne en egen karakter.
Vurdering:	Det gis veiledning på arbeidskrav, øvingsoppgaver og eksamen. Arbeidskrav gir grunnlag for karakteren i emnet. Det gis en samlet karakter for studiet på eksamen.
Eksamen	Emnet inngår i studiets tverrfaglige eksamen.

Læringsutbytte	
Kunnskap	Kandidaten 1. har kunnskap om stilhistorisk utvikling i Europa (3) 2. har kunnskap om relevant registrering og analysemetoder (1) 3. har kunnskap om topografi og terrengforming (1) 4. har kunnskap om grunnleggende form- og komposisjonsprinsipper (2) 5. har kunnskap om grunnleggende tegneteknikker; frihåndstegning, geometri og aktuelle redskaper (2) 6. har kunnskap om- og innsikt i harde og organiske materialers egenskaper og uttrykkspotensiale (1) 7. har kunnskap om universell utforming av uterom (1) 8. har kunnskap om hageplanleggerens rolle som kunderådgiver (1)

	9. har kjennskap til lover og regler som sikrer hageplanens utforming (4) kjenner til kanaler for å holde seg oppdatert innen utforming av uterom (1)
Ferdigheter	Kandidaten 10. kan anvende hagekunstens stilhistoriske utvikling i Europa i hageplanlegging (3) 11. kan anvende registrerings- og analysemetoder for å utvikle ideer for estetiske og funksjonelle uterom (1) 12. kan utforme illustrasjonsplaner med tilhørende tekniske planer og snitt (1) 13. kan benytte vegetasjon som strukturerende og romdannende elementer (1) 14. kan tegne perspektiv; aksonometri, ett- og topunktperspektiver (2) 15. kan beskrive volum og romlige forhold i 2D og 3D ved hjelp av tegning (2) 16. kan anvende prinsipper for plantekomposisjon, form og farge. (1) 17. kan anvende bærekraftige og miljøvennlige materialer i planløsningen der kundens behov er ivarettatt (1)
Generell kompetanse	Kandidaten 18. viser refleksjon og kritisk tenkning i planlegging og utforming av gode uterom for likeverdig deltakelse (1) 19. viser refleksjon over egne og andres beplantningsforslag og formgivningsgrep (1) 20. har innsikt i etiske problemstillinger knyttet til materialbruk, beplantning og biologisk mangfold (1) 21. har utviklet en etisk grunnholdning i forhold til opplysninger og annen informasjon som utveksles med kunden (1) 22. har utviklet estetisk formsans for å treffe gode valg innen utforming av funksjonelle uterom (1) 23. har forståelse for vegetasjon som et dynamisk element og betydningen av forenklet skjøtsel (1) 24. kan benytte relevante presentasjonsteknikker innen hageplanlegging gjennom registrering, analyse, tegning, form og farge (1,2) 25. kjenner til aktuelle aktører det er naturlig å forholde seg til og samarbeide med i prosjekteringen. (1)

	26. kan veilede kunder i forhold til plantebruk, materialer og valg av design innen hager og mindre grøntområder (I)
--	--

Innhold:

Tema	Innhold i tema
1. Hageplanlegging	✿ innføring i grunnleggende metoder for å prosjektere mindre grøntanlegg og hager med konstruktive og designmessige utfordringer fra konseptutvikling til detaljert formgivning, med universell utforming som en selvfølgelig integrert del av prosjekteringen ✿ innføring i profesjonens ulike verktøy og virkemidler, registrering og analyse ✿ topografi, terrengforming og kart ✿ gravemelding og kabelpåvisning ✿ elementær fargelære og plantekomposisjon ✿ gjennom praktiske øvelser vil studentene utvikle forståelse for komposisjon, form og romlige løsninger ✿ kundesamtale ✿ aktuelle samarbeidspartnere og leverandører ✿ bærekraftige, miljøvennlige materialer ✿ refleksjon over eget og andres arbeid ✿ etiske problemstillinger ✿ vegetasjon som dynamisk system og betydningen av forenklet skjøtsel
2. Tegning-illustrasjoner	✿ redskaper og materialbruk ✿ frihåndstegning og skisser ✿ konstruksjon- og perspektivtegning ✿ dataverktøy som prosjekteringsverktøy ✿ plantegninger og snitt ✿ 2-og 3 dimensjonale tegninger/illustrasjoner ✿ utvikle ferdigheter i tegning, form og farge for å styrke visuell kompetanse for bruk i kommunikasjon, prosjektering og visuell formidling

3. Hagekunstens historie	✿ trender ✿ utvikling i Norge ✿ impulser fra andre land
4. Lovverk og offentlige planer	✿ Søknadspliktige tiltak og tiltak som er unntatt søknadsplikt i henhold til plan og bygningsloven, samt forståelse for regelverkets oppbygning ✿ kjennskap til: ○ Granneloven ○ Naturmangfoldloven ○ Kulturminneloven ○ Plan- og bygningsloven ○ Byggesaksforskriften ○ Teknisk forskrift ○ aktuelle arealplaner og sentrale forskrifter ○ universell utforming

Emne 2: Vegetasjonslære

Informasjon om emnet	
Emnekode:	GFG101
Omfang:	85 Undervisningstimer 108 Studentarbeidstimer
Antall studiepoeng:	5
Undervisningsform og læringsaktiviteter:	Forelesninger, nettundervisning, oppgaver, veiledning og ekskursjoner.
Type arbeidskrav:	Det gis et tverrfaglig arbeidskrav i hver modul. Vegetasjonslære inngår i arbeidskravet for hageplanlegging. Oppgaven består i utforming av hageplaner med vegetasjon og tekniske løsninger på et definert areal. Arbeidskravene er fordypningsoppgaver det arbeides med gjennom studiet med veiledning fra faglærerne. Ved evaluering av arbeidskravene, får hvert emne en egen karakter.
Vurdering:	Det gis veiledning på arbeidskrav, øvingsoppgaver og eksamen. Arbeidskrav gir grunnlag for karakteren i emnet. Det gis en samlet karakter for studiet på eksamen.
Eksamen	Emnet inngår i studiets tverrfaglige eksamen.

Læringsutbytte	
Kunnskap	Kandidaten 1. har kunnskap om løkblomster, knoller, stauder, lignoser og sommerblomster som blir brukt i anlegg (1) 2. har forståelse for betydningen av å velge planter som ikke kan være til skade for brukeren (2) 3. har kunnskap om ulike typer gress brukt i parker og hager (1) 4. har innsikt i plantefysiologi (1) 5. har kunnskap om forskjellige typer vekstmedium. (2) 6. har kunnskap om faktorer som bidrar til å fremme biologisk mangfold (2) 7. har kunnskap og fremmede arter i Norge og har forståelse for betydningen av å velge planter som ikke truer stedegent plantemateriale (2)
Ferdigheter	Kandidaten 8. kan ved hjelp av internett, bøker, artikler og folk fra bransjen finne fagstoff som er nødvendige for å kunne gi råd om planting (1,2) 9. kan kartlegge forskjellige vekstforhold og situasjoner (2) 10. kan identifisere faglige problemstillinger i grøntanlegg i forhold til vegetasjonsbruk (1,2)

	11. kan identifisere vanlig forekommende grøntanleggsplanter og kjenner dem ved deres norske og botaniske navn ved alle tider på året (1)
Generell kompetanse	Kandidaten 12. kan planlegge funksjonelle beplantninger tilpasset gitt situasjon (1,2) 13. har helhetlig kompetanse om planter, deres egenskaper og anvendelsesmuligheter (1,2) 14. kan velge planter til park – og hageanlegg som er med på å fremme biologisk mangfold (2) 15. kan bistå med rådgivning etter utvalgte målgruppers behov innen plantebruk og plantevalg (1,2) 16. kan tilpasse plantevalg utfra estetikk, vekst og utvikling (1)

Innhold:

Tema	Innhold i tema
1. Plantekjennskap	✿ ulike plantegrupper for hage og grøntanlegg (Sommerblomster, Stauder, Løkbloster og knoller, busker og trær, gress) ✿ plantenes norske og botaniske navn ✿ vinterdendrologi ✿ plantenes uttrykk, vekst og utvikling gjennom året og livsløpet ✿ plantenes estetikk ✿ plantefysiologi
2. Vegetasjonsbruk	✿ giftige planter og planter som kan være årsak til allergier ✿ plantekvalitet ✿ rett plante på rett sted ✿ jordlære ✿ klimatiske faktorer ✿ estetiske faktorer som forsterker designet ✿ fremmede arter og den biologiske mangfold

Emne 3: Tekniske fag

Informasjon om emnet	
Emnekode:	GFT101
Omfang:	75 Undervisningstimer 100 Studentarbeidstimer
Antall studiepoeng:	5
Undervisningsform og læringsaktiviteter:	Forelesninger, bedriftsbesøk, teoretiske og praktiske oppgaver. Nettstøttet undervisning.
Type arbeidskrav:	Det gis et tverrfaglig arbeidskrav i hver modul. Emnet tekniske fag inngår i arbeidskravet for modulen hageplanlegging. Oppgaven består i utforming av hageplaner med vegetasjon og tekniske løsninger på et definert areal. Arbeidskravene er fordypningsoppgaver det arbeides med gjennom studiet med veiledning fra faglærerne. Ved evaluering av arbeidskravene, får hvert emne en egen karakter.
Vurdering:	Det gis veiledning på arbeidskrav, øvingsoppgaver og eksamen. Arbeidskrav gir grunnlag for karakteren i emnet. Det gis en samlet karakter for studiet på eksamen.
Eksamen:	Emnet inngår i studiets tverrfaglige eksamen.

Læringsutbytte	
Kunnskap	Kandidaten 1. kjenner til Norsk Standard 3420-K for bygging av grøntanlegg og Norsk Standard ZK: Skjøtsel og drift av park- og landskapsområder (1) 2. har kunnskap om lover knyttet til dammer i grøntanlegg (1) 3. har kunnskap om bruk av betong, treverk, asfalt, gummidekker, ulike typer naturstein og støpt stein i et grøntanlegg, herunder mur, trapper og legging av slitedekker (2) 4. kjenner prinsippene for LOD og ulike tiltak (5)
Ferdigheter	Kandidaten 5. kan tegne enkle detaljer og snitt (3) 6. kan lage enkle kostnadsberegninger på bygging av mindre grøntanlegg (1) 7. kan lage enkel arbeidsbeskrivelse på bygging av hageanlegg (1)

	8. kan analysere og planlegge oppbygging av fundamenter i hageanlegg og utarbeide skisser (3,4)
Generell kompetanse	Kandidaten 9. kan utarbeide planer og beskrivelser med bruk av forskjellige typer materialer i et grøntanlegganlegg, med nødvendig FDV dokumentasjon (2,4)

Innhold:

Tema	Innhold i tema
1. Anleggsteknikk	✿ kostnadsberegninger ✿ Norsk Standard 3420 for bygging av grøntanlegg ✿ arbeidsbeskrivelser på opparbeidelse av mindre grøntanlegg ✿ dammer; lovverk og bygging
2. Materialbruk	✿ steintyper til mur, trapper og slitedekker ✿ materialbruk i mindre konstruksjoner ✿ gategods
3. Detaljer og snitt	✿ snitt tegninger av fundamenter, slitedekker og byggetekniske detaljer
4. Fundamenteringer	✿ oppbygging av fundamenter i forhold til bruksområde
5.LOD	✿ LOD-tiltak ✿ Prinsipper for LOD

Modul II: Skjøtsel og drift av uteområder

Emne 4: Drift og vedlikehold

Informasjon om emnet	
Emnekode:	GFT301
Omfang:	165 Undervisningstimer 335 Studentarbeidstimer
Antall studiepoeng:	15
Undervisningsform og læringsaktiviteter:	Forelesninger, nettundervisning, oppgaver, veiledning og ekskursjoner.
Type arbeidskrav:	Det gis et tverrfaglig arbeidskrav i hver modul. Emnet drift og vedlikehold inngår i arbeidskravet for modulen Skjøtsel og drift av uteområder. Oppgaven består i å utarbeide drift- og skjøtelsesplaner samt ressursplanlegging, til et definert areal. Arbeidskravene er fordypningsoppgaver det arbeides med gjennom studiet med veiledning fra faglærerne. Ved evaluering av arbeidskravene, får hvert emne en egen karakter.
Vurdering:	Det gis veiledning på arbeidskrav, øvingsoppgaver og eksamen. Arbeidskrav gir grunnlag for karakteren i emnet. Det gis en samlet karakter for studiet på eksamen.
Eksamen:	Emnet inngår i studiets tverrfaglige eksamen.

Læringsutbytte	
Kunnskap	Kandidaten 1. har kunnskaper om anbudsbehandling i henhold til Norsk standard (2) 2. har kunnskaper om drift og vedlikehold i henhold til Norsk Standard 3420-ZK (2) 3. har kunnskaper om de ulike kontraktsformer som gjelder i bransjen (2) 4. Kjenner til likheter og forskjeller mellom NS3420-ZK og Vegvesenets prosesskoder. 5. har innsikt i regler for offentlige anskaffelser (2) 6. har kunnskaper om drift av ulike anleggstyper (1)

	7. har kunnskaper om organisering og gjennomføring av et vedlikeholdsprosjekt (1) 8. har kunnskaper om HMS i grøntanleggsbransjen og hvordan man skal ivareta dette i ulike arbeidssituasjoner.
Ferdigheter	9. kan kartlegge, registrere og utarbeide drift og skjøtselsplaner for et grøntanlegg med bakgrunn i Norsk Standard 3420-ZK (1) 10. kan benytte anbudsprogram for å motta, lese, opparbeide og kalkulere anbud i henhold til gjeldende regelverk (2) 11. kan kartlegge og planlegge vedlikehold i forhold til ulike årstider (1) 12. kan utarbeide FDV skjema (forvaltning, drift og vedlikehold) (2) 13. kan ivareta HMS ved bruk av SJA og arbeidsinstrukser (1) 14. kan utarbeide arbeidsplaner på bakgrunn av økonomiske og praktiske forutsetninger (3) 15. kan finne informasjon og vurdere informasjonen opp mot faglige og relevante problemstillinger (2) 16. kartlegge muligheten for tiltak i forhold til lokal overvannsdiskonering (LOD tiltak) (1) 17. kan beregne kostnader ved kjøp/leasing og bruk av maskiner og utstyr (2) 18. kan velge- og redegjøre for ulike maskiner som er spesialisert til skjøtsel av grøntanlegg (1-2)
Generell kompetanse	Kandidaten 19. kan analysere og vurdere ulike anleggstyper og utarbeide drift og skjøtselsplaner for ulike grøntanlegg (1) 20. kan ta ansvar for planlegging, gjennomføring og oppfølging av et vedlikeholdsprosjekt og utføre dette i samarbeid med oppdragsgiver, medarbeidere etc. (1)

Innhold:

Tema	Faglig innhold
I. Drift og vedlikehold	✿ utarbeidelse av skjøtsels-, drifts- og vedlikeholdsplaner. ✿ vurdere drift av anleggselementer ✿ utarbeide plan for drift av installasjoner som skulpturer vanningsanlegg mm, ✿ utarbeide plan for vintervedlikehold ✿ utarbeide driftstiltak ift. lokal overvannsdiskonering (LOD) ✿ forskrift om sikkerhet på lekeplasser og aktivitetsareal

	✿ nødvendig lovverk, standarder og veiledere som regulerer grøntanleggsbransjen ✿ kan vurdere bedriftens kompetanse i forhold til gjennomføringen av et vedlikeholdsprosjekt ✿ bruk og vedlikehold av maskiner til drift og skjøtsel
2. Anbuds- behandling og Norsk Standard	✿ anbudsbehandling iht. Norsk Standard, NS 3420 ZK (drift og vedlikehold), og andre relevante standarder ✿ relevant dataverktøy i anbudsbehandling ✿ regler om offentlige anskaffelser ✿ Vegvesenets prosesskoder ✿ kontrakter og avtaler ✿ kan beregne kostnader ved kjøp/leasing av maskiner

Emne 5: Skjøtsel av vegetasjon

Informasjon om emnet	
Emnekode:	GFG201
Omfang:	110 Undervisningstimer 230 Studentarbeidstimer
Antall studiepoeng:	10
Undervisningsform og læringsaktiviteter:	Forelesninger, nettundervisning, oppgaver, veiledning og ekskursjoner.
Type arbeidskrav:	Det gis et tverrfaglig arbeidskrav i hver modul. Emnet skjøtsel og vegetasjon inngår i arbeidskravet for modulen Skjøtsel og drift av uteområder. Oppgaven består i å utarbeide drift- og skjøtelsplaner samt ressursplanlegging, til et definert areal. Arbeidskravene er fordypningsoppgaver det arbeides med gjennom studiet med veiledning fra faglærerne. Ved evaluering av arbeidskravene, får hvert emne en egen karakter.
Vurdering:	Det gis veiledning på arbeidskrav, øvingsoppgaver og eksamen. Arbeidskrav gir grunnlag for karakteren i emnet. Det gis en samlet karakter for studiet på eksamen.
Eksamen:	Emnet inngår i studiets tverrfaglige eksamen.

Læringsutbytte	
Kunnskap	Kandidaten

	1. har kunnskaper om de mest vanlige plantene som benyttes i grøntanlegg (3) 3. har kunnskaper om de ulike planters bruksområder, krav til stell og skjøtsel under ulike klimatiske forhold (3) 4. har kunnskaper om skadegjørere og bekjempelse i grøntanlegg (3) 5. har kunnskaper om jordens egenskaper, ulike jordtyper og ulike typer gjødsel (3) 6. har kunnskap om grønne tak og vegger, regnbed og andre blågrønne elementer (1)
Ferdigheter	Kandidaten 7. kan anvende plantekunnskapen og på bakgrunn av denne sette opp ulike forslag til skjøtselstiltak (1) 8. kan finne informasjon og fagstoff relatert til plantebruk og skjøtsel (1) 9. kan på bakgrunn av jordens fysiske egenskaper foreslå jordforbedringstiltak (3) 10. kan vurdere metoder for beskjæring av trær og busker (2)
Generell kompetanse	Kandidaten 11. kan utarbeide enkle planteplaner og se dette i sammenheng med jordsmonn, klima og skjøtselsbehov (1) 12. kan planlegge skjøtsel av grøntanlegg og vurdere etiske retningslinjer ved gjennomføringen (3)

Innhold:

Tema	Innhold i tema
1. Skjøtsel av planter	✿ miljøvennlig skjøtsel og Naturmangfoldloven ✿ beplantninger fra nyplantinger til generell landskaps- og plantepleie ✿ grønne tak og vegger, regnbed og blågrønne elementer ✿ plantekvalitet jamfør Norsk standard
2. Beskjæring og trepleie	✿ beskjæringstidspunkt og metoder for beskjæring av trær og busker i grøntanlegg ✿ visuell tilstandsvurdering av trær ✿ graving i rotsonen for trær
3. 3.Plantekjenenskap/-bruk	✿ plantenes navn, egenskaper og bruk ✿ universell utforming i forhold til allergener, giftige planter ✿ uønskede arter; kontroll og bekjempelse ✿ vekstjord som egner seg til forskjellige beplantninger ✿ plantebruk under gitte forutsetninger

Emne 6: Ressursplanlegging

Informasjon om emnet	
Emnekode:	GFM101
Omfang:	55 Undervisningstimer 105 Studentarbeidstimer
Antall studiepoeng:	5
Undervisningsform og læringsaktiviteter:	Forelesninger, nettundervisning, oppgaver, veiledning og ekskursjoner.
Type arbeidskrav:	Det gis et tverrfaglig arbeidskrav i hver modul. Emnet ressursplanlegging inngår i arbeidskravet for modulen Skjøtsel og drift av uteområder. Oppgaven består i å utarbeide drift- og skjøtelsplaner samt ressursplanlegging, til et definert areal. Arbeidskravene er fordypningsoppgaver det arbeides med gjennom studiet med veiledning fra faglærerne. Ved evaluering av arbeidskravene, får hvert emne en egen karakter.
Vurdering:	Det gis veiledning på arbeidskrav, øvingsoppgaver og eksamen. Arbeidskrav gir grunnlag for karakteren i emnet. Det gis en samlet karakter for studiet på eksamen.
Eksamen:	Emnet inngår i studiets tverrfaglige eksamen.

Læringsutbytte	
Kunnskap	Kandidaten 1. har kunnskaper om internkontrollforskriften og KS systemer som regulerer kravene til et godt og trygt arbeidsmiljø (4) 2. har forståelse for viktigheten av riktig kundebehandling og kundeoppfølging i en planleggingsperiode (3) 3. har innsikt i etiske problemstillinger i egen bransje i forhold til ansettelsesprosesser, lønns- og arbeidsvilkår og personalbehandling (3)
Ferdigheter	Kandidaten 4. kan planlegge, ivareta og dokumentere utførelses- og kontrolloppgaver i et anlegg gjennom bruk av internkontroll og kvalitetssikringssystemer (4) 5. kan utarbeide kalkyler og prisberegninger på konkrete vedlikeholdsprosjekt (2) 6. kan utarbeide timerapportering og avviksskjemaer og kundeoppfølging (1) 7. kan utarbeide arbeidsplaner og fremdriftsplaner på bakgrunn av økonomiske og praktiske forutsetninger (2)
Generell kompetanse	Kandidaten 8. har forståelse for økonomiske, bransjeetiske prinsipper og ser sammenhenger i et vedlikeholdsoppdrag (1)

	9. har forståelse for HMS i bedriften og i arbeidet på grøntområdet (4) 10. kan iverksette, utnytte ressursene, lede og utvikle medarbeidere og følge en prosjektplan i et vedlikeholdsprosjekt (1)
--	---

Innhold:

Tema	Innhold i tema
1. Planlegging og oppfølging av et vedlikeholdsprosjekt	✿ prosjektplanlegging ✿ oppgaver i et vedlikeholdsprosjekt ✿ ressursutnyttelse ✿ kundekontakt og kundeoppfølging ✿ logistikk ✿ fremdriftsplaner og mengdekontroll ✿ timerapportering, avvikshåndtering
2. Økonomi og på kostnader på skjøtsel og drift	✿ pristilbud ✿ kan beregne kostnader ved kjøp/leasing ✿ kostnadsoverslag på skjøtsel og drift av et grøntområde ✿ kalkulasjon og etter- kalkulasjon
3. Etikk	✿ etiske holdninger i forhold til ansettelsesprosesser ✿ lønns- og arbeidsvilkår ✿ etiske retningslinjer for personalbehandling
4. Internkontroll	✿ Internkontrollforskriften, generelle HMS krav, kvalitetssikring og arbeidsmiljøloven ✿ sjekklister ✿ risikofylt arbeid

Modul III: Bedriftsledelse

Emne 7: Organisasjon, ledelse og administrasjon

Informasjon om emnet	
Emnekode:	BLM200
Omfang:	90 Undervisningstimer 243 Studentarbeidstimer
Antall studiepoeng:	10
Undervisningsform og læringsaktiviteter:	Klasseromsundervisning, nettundervisning, veiledning.
Type arbeidskrav:	Skriftlig oppgaver
Vurdering:	Det gis veiledning på oppgaver underveis. Arbeidskrav gir grunnlag for karakteren i emnet.
Eksamen	Emnet inngår i eksamen i bedriftsledelse og i tillegg i studiets avsluttende eksamen.

Læringsutbytte	
Kunnskaper	Kandidaten: 1. har kunnskap om sentrale ledelsesbegreper og teorier 2. har kunnskap om en bedrifts interne og eksterne rammebetingelser 3. har kunnskap om ulike organisasjonsformer 4. har kunnskap om arbeidslivets lover og regelverk 5. har kunnskap om helse, miljø og sikkerhetstiltak 6. har kunnskap om bedriftskultur 7. har kunnskap om konflikthåndtering 8. har kunnskap om personalledelse 9. har kunnskap om kompetanseutvikling
Ferdigheter	Kandidaten: 10. kan anvende endringsledelse i omstilling- og utviklingsprosesser 11. kan anvende og utvikle egen lederstil i henhold til moderne ledelsesprinsipper 12. kan anvende ulike verktøy for strategiarbeid 13. kan arbeide effektivt som teamleder 14. kan kartlegge og organisere arbeidsoppgaver 15. kan utarbeide et organisasjonskart og tilhørende stillingsbeskrivelser 16. kan etablere kontorrutiner, vurdere og prioritere administrative oppgaver 17. kan ansette medarbeidere og avvikle arbeidsforhold 18. kan håndtere etiske utfordringer og dilemmaer på arbeidsplassen 19. kan kartlegge, utvikle og gjennomføre gode arbeidsmiljøtiltak for å sikre trivsel og motivasjon på arbeidsplassen 20. kan anvende kommunikasjonsteori i gjennomføring av medarbeidersamtaler

	21. kan legge forholdene til rette for målrettet og systematisk kompetanseutvikling
Generell kompetanse	Kandidaten: 22. har forståelse for og kan reflektere kritisk omkring etablerte organisasjons- og ledelsessystemer 23. kan vurdere behov og lede endrings- og utviklingsarbeid i egen bedrift 24. har forståelse for, og kan følge arbeidslivets regelverk 25. har forståelse for mellommenneskelige prosesser-, og kan tilrettelegge for et godt arbeidsmiljø i egen bedrift 26. kan tilrettelegge for en team- og læringsorientert kultur 27. kan utvikle og samarbeide i nettverk for opplæring av lærlinger og medarbeidere 28. kan veilede medarbeidere og lærlinger til å oppdage fagets betydning i en bransje og i samfunnet

Innhold:

Tema	Innhold i tema
1. Ledelse av håndverksbedrifter	✿ Sentrale ledelsesbegreper ✿ Ulike lederstiler ✿ Strategisk, administrativ og operativ ledelse ✿ Verktøy i strategi- og analysearbeidet (SWOT, GAP) ✿ Prosjektledelse ✿ Rammebetingelser for en bedrift og hvordan endringer i rammebetingelser kan føre til behov for endringer i bedriften ✿ Endringsledelse ✿ Kommunikasjon og samarbeid
2. Organisasjon og administrasjon	✿ Ulike organisasjonsformer og organisasjonen som formelt og uformelt system ✿ Organisasjonskart med stillingsbeskrivelser ✿ Kartlegging og organisering av arbeidsoppgaver ✿ Kontorrutiner og samordning av disse ✿ IKT og tekniske hjelpemidler i det administrative arbeidet ✿ Personlig tidsplanlegging
3. Lover, regler, HMS	✿ Hovedprinsipper i norsk arbeidsrett og viktige juridiske begreper ✿ Forholdet mellom lov, forskrift og avtaleverk ✿ Rettigheter og plikter i arbeidslivet ✿ Regler ved ansettelse og avvikling av arbeidsforhold ✿ HMS-arbeid, særskilte verneregler og sikkerhetstiltak ✿ Tillitsvalgte og de ansattes organisasjoner
4. Bedriftskultur	✿ Utviklingen av norsk næringsliv, håndverksfagenes historie og framveksten av den moderne håndverksbedrift ✿ Hvordan ny teknologi gir nye arbeidsformer og påvirker organisering av bedrifter ✿ Hvordan internasjonalisering og globale markeder virker inn på håndverksbedrifter ✿ «Den gode bedriftskulturen»

	✿ Grunnleggende verdier og etikk ✿ Ethiske utfordringer/dilemmaer på arbeidsplassen ✿ Medarbeidere med ulik etnisitet, livstro og kultur ✿ Team- og læringsorientert kultur ✿ Konflikter og konflikthåndtering
5. Personalledelse og kompetanseutvikling	✿ Personalpolitikk og utviklingen i personalledelse ✿ Ulike ansettelsesforhold ✿ Trivsel og motivasjon på arbeidsplassen ✿ Bemanningsplanlegging og rekruttering av nye medarbeidere ✿ Personaladministrative rutiner som lønn, timelister, ferieavvikling mv. ✿ Lønns- og belønningssystemer ✿ Medarbeider- og utviklingssamtaler ✿ Lærende organisasjoner ✿ Kompetanseutviklingsplaner ✿ Inkludering av medarbeidere og lærlinger i det faglige arbeidet og sosiale fellesskapet på arbeidsplassen ✿ Veiledning og opplæring av medarbeidere og lærlinger

Emne 8: Økonomistyring og etablering

Informasjon om emnet	
Emnekode:	BLM300
Omfang:	136 Undervisningstimer 364 Studentarbeidstimer
Antall studiepoeng:	15
Undervisningsform og læringsaktiviteter:	Klasseromsundervisning, nettundervisning, veiledning.
Type arbeidskrav:	Skriftlig oppgaver
Vurdering:	Det gis veiledning på oppgaver underveis. Arbeidskrav gir grunnlag for karakteren i emnet.
Eksamen	Emnet inngår i eksamen i bedriftsledelse og i tillegg i studiets avsluttende eksamen.

Læringsutbytte	
Kunnskap	Kandidaten: 1. har kunnskap om støtteordninger, lover og forskrifter for etablering, drift og avvikling av virksomheter 2. har kunnskap om reglene rundt eierskap og selskapsformer 3. har kunnskap om bedriftens interesser og samfunnsansvar 4. har innsikt i finansieringsformer 5. har kunnskap om sentrale begreper innen økonomi 6. har innsikt i prinsippene for kalkulasjon, budsjettering og regnskapsføring 7. har kunnskap om viktige rutiner for god økonomistyring i en håndverksbedrift
Ferdigheter	Kandidaten: 8. kan vurdere en forretningside og gjennomføre en bedriftsetablering. 9. kan vurdere valg av selskapsform og sette opp en forretningsplan 10. kan vurdere og budsjettere kapitalbehov og mulige finansieringsmåter 11. kan foreta eierskifte, generasjonsskifte og avvikling av en bedrift 12. kunne lese og analysere regnskaper, beregne og vurdere økonomiske nøkkeltall 13. kan sette opp et enkelt finansregnskap og føre bilag i et databasert system 14. kan gjennomføre en investeringsanalyse og kalkulere lønnsomheten i en investering 15. kan gjennomføre budsjettkontroll og eventuelt velge og iverksette tiltak 16. kan utarbeide for- og etterkalkyler for prosjekter 17. kan planlegge og administrere økonomiarbeidet i bedriften
Generell kompetanse	Kandidaten: 18. kan vurdere en forretningside og hva som vil kreves for å etablere en virksomhet over denne. 19. kan styre en bedrift lønnsomt og vurdere den økonomiske situasjonen fortløpende. 20. kan gjennomføre begrunnede tiltak på bakgrunn av økonomiske vurderinger 21. kan bruke digitale verktøy i økonomiarbeidet og vurdere nytten og effekten av disse 22. kan kommunisere med, og sette krav til eksterne fagpersoner som regnskapsfører og revisor

Innhold:

Tema	Innhold i tema
1. Bedriftsetablering og entreprenørskap	✿ Forretningsmodell, forretningsplan og etablering ✿ Selskapsformer og eierskap ✿ Kapitalbehov, finansiering og støtteordninger ✿ Verdiskapningsprosesser. Logistikk, produksjon, service og tjenester. ✿ Bedriftens ressurser, interessenter og nettverk ✿ Bedriftens samfunnsansvar, bidrag og forpliktelser i samfunnet ✿ Lover og rammebetingelser for håndverksvirksomheten ✿ Markedsføringsplanen
2. Regnskap og analyse	✿ Finansregnskap, driftsregnskap og prosjektrengskap ✿ Regnskapsanalyse og bruk av nøkkeltall. ✿ Kostnadstyper ✿ Samarbeid med regnskapsbyrå og revisor
3. Investeringskapitalbehov og budsjettering	✿ Lønnsomheten ved investeringer ✿ Investeringskalkyler ✿ Budsjettering av kapitalbehov ✿ Finansieringsformer. ✿ Resultat- og likviditetsbudsjetter ✿ Drifts- og ressursbudsjett
4. Kalkulasjon, innkjøp og kostnadsstyring	✿ Administrasjon av innkjøp ✿ Lønnsomheten til en investering ✿ Finansieringsformer og finansierings-plan ✿ Risikovurdering av investering og finansiering ✿ Kostnadskalkyler
5. Økonomiledelse	✿ Rutiner for økonomiadministrasjon ✿ Lover og forskrifter som regulerer økonomisk aktivitet ✿ Avtaler og kontrakter med kunder og leverandører ✿ Rutiner for fakturering, purring og inkasso ✿ Digitale verktøy til bruk i budsjett, regnskapsarbeid og kalkulering

Emne 9: Salg og markedsføring

Informasjon om emnet	
Emnekode:	BLM100
Omfang:	60 Undervisningstimer 107 Studentarbeidstimer
Antall Studiepoeng:	5
Undervisningsform og læringsaktiviteter:	Klasseromsundervisning, nettundervisning, veiledning.
Type arbeidskrav:	Skriftlig oppgaver
Vurdering:	Det gis veiledning på oppgaver underveis. Arbeidskrav gir grunnlag for karakteren i emnet.
Eksamen	Emnet inngår i eksamen i bedriftsledelse og i tillegg i studiets avsluttende eksamen.

Læringsutbytte	
Kunnskap	Kandidaten: 1. har innsikt i hvordan bransjens marked fungerer 2. kjenner elementene i ekstern og intern markedsføring 3. kan prinsippene for, og verdien av god service 4. kjenne til lover som regulerer kjøp og salg 5. kan ulike metoder for markedsundersøkelser 6. har kunnskap om elementene i en situasjonsanalyse
Ferdigheter	Kandidaten: 7. kan utarbeide en begrunnet markedsstrategi på grunnlag av en situasjonsanalyse 8. kan gjennomføre markedsundersøkelser med utgangspunkt i teorier og metoder 9. kan utarbeide en plan for markedsaktiviteter og kampanjer med utgangspunkt i markedsstrategien 10. kan bruke ikt og nettbaserte verktøy i markedsarbeidet
Generell kompetanse	Kandidaten: 11. kan vurdere bedriftens markedsføring i et etisk perspektiv 12. kan analysere og vurdere bedriftens konkurransefortrinn i et marked 13. kan begrunne valg av produkter, tjenester og markeder 14. kan utvikle og vedlikeholde effektive kunderelasjoner og kundelojalitet

Innhold:

Tema	Innhold i tema
1. Markedsføring for håndverksbedrifter	✿ Begreper i markedsføring ✿ Etiske forhold og dilemmaer i markedsføringsarbeidet ✿ Rammebetingelser i markedsarbeidet ✿ Samspillet mellom bedriften og dens interessenter ✿ Situasjonsanalyse som grunnlag for markedsplanlegging ✿ Lover og forskrifter av betydning for markedsføringsarbeid ✿ Lederens og medarbeidernes rolle i markedsføring av tjenester ✿ Internmarkedsføring og interaktiv markedsføring ✿ Service som konkurransemiddel
2. Marked og kundegrupper	✿ Markedssegmenter og valg av kundegrupper. ✿ Kjøpsprosessen og kjøpsatferd for kunder i ulike markeder ✿ Metoder og teknikker for markedsundersøkelser ✿ Valg av produkter, tjenester og kunder ✿ Kunderelasjoner og kundelojalitet
3. Virkemidler og aktiviteter i markedsføringen	✿ Markedsplanen som arbeidsverktøy ✿ Kjøpsatferd i ulike markeder ✿ Nettbasert markedsføring, Internett og sosiale medier ✿ Kjedesamarbeid innen egen bransje ✿ Profilerings av egen bedrift og varemerke (eks mestermerket eller utdanning) ✿ Kampanjer og handlingsplaner
4. Markedsstrategi	✿ Markedsstrategi basert på grundig analyse og klar målsetting ✿ Markedsplanen som handlingsplan for iverksetting av strategien ✿ Oppbygging og utforming av en markedsplan

Eksamen

Eksamen skal måle i hvor stor grad studenten har tilegnet seg studiets overordnede læringsutbytte, og det skal gis en samlet sluttarakter for studiet.

Studiets hoved-eksamen er en tverrfaglig, individuell fordypningsoppgave der studiets tre moduler er representert. Oppgaven er en case i form av et uteområde hvor det skal utarbeides relevante planer. Det utdeles kart over oppgaveområdet, som fastsettes første semester. Casebeskrivelsen deles ut siste samlingsuke.

Eksamen skal inneholde faglige utfordringer som naturlig ligger i planleggings-, forvaltnings- og ledelsesoppdrag.

Kandidaten gjennomfører eksamen innen et gitt tidsrom, med noe veiledning fra faglærere.

Eksamensoppgaven skal leveres eksamensadministrasjon etter gitte rammer.

I tillegg gjennomføres en individuell 5-timers skriftlig eksamen i modul III Bedriftsledelse. Ved bestått eksamen i modul III med karakteren D eller bedre, gis det fritak for mesterutdanningens fagområde bedriftsledelse. Se fotnote.⁴

Eksamensperioden

Hovedeksamen utføres i en gitt periode etter at siste ordinære undervisningssamlingen er avviklet. Dette er studiets eksamensperiode, og det vil i denne perioden bli gitt veiledning av faglærerne.

Eksamen i Bedriftsledelse gjennomføres en gitt dag etter gjennomført modul III.

Veiledning

Det er avsatt veiledningstid for veiledning på eksamensbesvarelsen. Veiledning kan gis via Skype, OneNote eller mail.

Det gis ikke veiledning under eksamen i Bedriftsledelse.

⁴Se Mesterbrevnemndas hjemmeside for hvilke krav som gjelder for å kunne søke om mesterbrev. <http://www.mesterbrev.no/sok-om-a-bli-mester/>

Vedlegg

Realkompetansevurdering versjon 25.04.19

Veiledning til søkere av Grøntanleggsforvaltning

Søkere som ikke fyller det formelle opptakskravet, kan bli realkompetansevurdert. Dette dokumentet skal informere søker om:

1. Hva realkompetanse er (definisjon)
2. Hvem som kan bli realkompetansevurdert
3. Hvordan realkompetansevurderingen gjennomføres
4. Om realkompetansevurdering opp mot aktuelt fagskolestudium på Vea

1. Definisjon

Realkompetanse er all kompetanse som er tilegnet gjennom formell, ikke-formell eller uformell læring. Det vil si alle kunnskaper og ferdigheter en person har tilegnet seg gjennom utdanning, lønnet eller ulønnet arbeid, organisasjonserfaring, fritidsaktiviteter eller på annen måte.

2. Hvem kan bli realkompetansevurdert

Søkere med relevant praksis av en viss varighet. For nærmere spesifiseringer angående dette, les under krav til realkompetansevurdering for det aktuelle studium.

3. Gjennomføring

- a) **PRAKSISFORTELLING**: Søker skriver en praksisfortelling som beskriver hvordan søker har tilegnet seg de ulike mål i læreplanen som ligger til grunn for opptakskravet. Praksis eller mer formell kompetansetilegnelse som beskrives må dokumenteres i form av attester, vitnemål, sertifikater eller lignende.
Praksisfortellingen vurderes av fagskolen
Dersom praksisfortellingen ikke avdekker nok informasjon, kan det være aktuelt å gjennomføre en samtale med søker:
- b) **REALKOMPETANSEINTERVJU** med søker. Med utgangspunkt i mottatt praksisfortelling og dokumentasjon, kan det gjennomføres et intervju med søker for å avklare om søker er kvalifisert for opptak. Resultatet fra intervjuet synliggjøres i realkompetansevurderingsdokumentet som utarbeidet av fagskolen.
- c) **PRAKTISK PRØVE**: I tilfeller der opptakskravet er fagbrev, kan det, dersom praksisfortelling og eventuelt intervju ikke er avklarende nok, gjennomføres en praktisk prøve for å avdekke ytterligere kvalifikasjoner. Det oppnevnes fagpersoner som vurderer arbeidet. Denne skriftlige dokumentasjonen legges ved begrunnelsen for vedtaket.
- d) **INFORMASJON TIL SØKER** Studieadministrasjonen vil informere søker om vedtak etter realkompetansevurderingen.

4. Om realkompetansevurdering

Studentene på Hageplanlegging skal etter endt studium være i stand til å gjennomføre planlegging, oppgradering, restaurering av hager og mindre grønntanlegg.

- ✿ Kompetansen som skal tilegnes på dette studiet, ligger på nivå over VG3. Det er derfor viktig at søkere til realkompetanse har relevant praksis av en slik varighet og art at kompetanse på videregående nivå er ervervet.

Kompetansen som skal tilegnes på dette studiet, ligger på nivå over fagbrev/videregående opplæring. Det er derfor viktig at søkere til realkompetanse har relevant praksis av en slik varighet og art at kompetanse på det aktuelle videregående nivå er ervervet.

Grøntanleggsforvaltning	
Opptakskrav	Opptakskrav til studiet er fullført og bestått videregående opplæring i et av følgende programmer, jamfør Fagskoleloven. ✿ Vg3 gartnernæring eller ✿ Vg3 anleggsgartnerfaget Eller ✿ Tilsvarende realkompetanse I tillegg må søkerne ha basiskunnskaper i norsk Det vises for øvrig til Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Norges grønne fagskole – Vea kapittel 2 som er å finne på fagskolens hjemmeside.
Realkompetanse-vurdering	
Hvem kan søke?	✿ Søkere med relevant praksis med varighet på minst 5 år. ✿ Søkere med minimum 2 års relevant yrkesfaglig utdanning eller studiespesialisering fra videregående skole samt 3 års relevant praksis ✿ Søkere med høgskole- eller universitetsgrad i relevant fagområde samt noe relevant praksis
Hva er relevant praksis?	✿ Praksis fra drift-/ skjøtsel-/ bygging-/ og/eller vedlikehold av planter/ uteområder
Relevant læreplan som realkompetanse-vurderingen rettes mot:	✿ VG3 anleggsgartnerfag ✿ VG3 gartnernæring

Litteraturliste 2019 2020

Forbehold om endringer

Det anbefales at det ikke kjøpes inn litteratur før etter samtale med faglærer

Tittel	Forfatter	Forlag	ISBN	Ca pris
Norsk havekunst under Europeisk himmel	Einar Sørensen	Spartacus	9788230400937	400
Hageselskapets sortliste	hageselskapet	hageselskapet	8299464021	475
Anleggsteknikk for anleggsgartnere	Ekle, Holo, Koteng, Vestre	Byggenæringens forlag	9788280210975	500
Bedriftsledelse	Kioto Villalobos-Sanchez	, Læremiddelforlaget	978-82-92284-92-6	
Bedriftsledelse, arbeidsbok med nettressurs	Rolf Arne Skuterud	Læremiddelforlaget	978-82-7997-204-4	

Utstyrliste:

A3 og A4 skisseblokker	
Transparent papir/ matpapir	
Tynn svart tusj penn	0,5/ 0,35
Fargeblyanter	
Trekantlinjal	
Tegneblyanter	Hardhetsgrader fra H til B6
Linjal med målestokker	trekantet
Passer	
Personlig verneutstyr;hjelm, vernesko, vest	Kreves ved enkelte befaringer
Bærbar PC	Mac er ikke kompatibel med anbudsbehandlingsprogrammet

Tillegglitteratur (valgfritt, ikke pensum)

Tittel	forfattere	forlag	ISBN
Plan Graphics for the Landscape Designer	Tony Bertauski	https://www.amazon.com	
Prosjektlederens handbok I NS kontrakter	Helge A. Tryti		
Talk About Contemporary Gardens,	Chantal Colleu-Dumond and Elisabeth Couturier	From Concept to Form in Landscape Design; Grant W. Reid, FASLA. John Wiley & Sons	
Stauder for Norske forhold	Tommy Tønsberg	Cappelen Damm faktum	
Stauder, hvilken plante hvor	T. Tønsberg og K. Ingebretsen	Cappelen Damm	
Stauder	Jane Schul	Cappelen Damm	978-82-02-36376-5
Trær og busker for Norske forhold	Egil Hansen og Ole Billing Hansen	Tun forlag	
Stauder i Norske hager	Knut Langeland	Tun forlag	
Stadsträdslexikon	Henrik Sjöman & Johan Slagstedt	Studentlitteratur	978-91-44-10693-9
Träd I urbana miljöer	Henrik Sjöman & Johan Slagstedt	Studentlitteratur	
Risikotrær	Iben Margerete Thomsen & Simon Skov	Grønt miljø	978-87-7387-013-7
Gräs & bambu	Marie & Björn Hansson	Norstedts	978-91-1-302908-5

Studieplanen er utarbeidet av Norges grønne fagskole – Vea

Turistveien 92, 2390 Moelv
vea@vea-fs.no
62 36 26 00

www.vea-fs.no